

Voorstel voor	Algemeen bestuur
Vergaderdatum	18 oktober 2023
Onderwerp	Kostentoedelingsverordening 2024
Agendapunt	6
Portefeuillehouder	G. Wolters
Contact opsteller	bestuursondersteuning@vechtstromen.nl
Vertrouwelijkheid	Nee

Routing	Besluit
Advies commissie financiën en beleidsuitvoering 4 oktober 2023	De commissie geeft een positief advies af over het voorstel en adviseert het als bespreekstuk te agenderen voor het algemeen bestuur.
Besluit algemeen bestuur 18 oktober 2023	

I. Voorstel

Samengevat wordt voorgesteld:

- de Kostentoedelingsverordening Vechtstromen 2024 vast te stellen, met daarin de volgende toedelingspercentages:
 - 37,50% aan de ingezetenen;
 - 10,59% aan de zakelijk gerechtigden van ongebouwde onroerende zaken, niet zijnde natuurterreinen;
 - 0,22% aan de zakelijk gerechtigden van natuurterreinen;
 - 51,69% aan de zakelijk gerechtigden van gebouwde onroerende zaken;
- een gedifferentieerd tarief vast te stellen voor:
 - waterbergingsgebieden van 25% van het tarief ongebouwd;
 - buitendijks gelegen onroerende zaken van 25% van het tarief gebouwd en ongebouwd;
 - verharde openbare wegen van 200% van het tarief ongebouwd;
- te bepalen dat de gedifferentieerde tarieven voor waterbergingsgebieden en verharde openbare wegen cumuleren tot een tarief van 50% van het tarief ongebouwd;
- de waardepeildatum vast te stellen op 1 januari 2022;
- de kosten voor kwijschelding rechtstreeks toe te rekenen aan de categorie ingezetenen;
- de geactualiseerde kaart van de buitendijks gelegen onroerende zaken (winterbed van de Vecht) vast te stellen.

II. Kernboodschap

Het algemeen bestuur van waterschap Vechtstromen heeft op 18 oktober 2023 de gewijzigde Kostentoedelingsverordening Vechtstromen 2024 vastgesteld. Dit besluit vormt de basis voor de wijze waarop de kosten van Vechtstromen met ingang van 2024 worden verdeeld over de verschillende belastingcategorieën voor de watersysteemheffing.

Op basis van het rapport Waterschap Vechtstromen, Kostentoedelingsonderzoek 2024 (d.d. 23 februari 2023) heeft het algemeen bestuur besloten het kostenaandeel ingezetenen ongewijzigd vast te stellen op 37,5%; en de aandelen van de overige belastingcategorieën aan te passen aan de gewijzigde onderlinge waardeverhouding:

- 10,59% aan de zakelijk gerechtigden van ongebouwde onroerende zaken, niet zijnde natuurterreinen;

- 0,22% aan de zakelijk gerechtigden van natuurterreinen;
- 51,69% aan de zakelijk gerechtigden van gebouwde onroerende zaken;

De gedifferentieerde tarieven zijn niet gewijzigd: voor waterbergingsgebieden (25% van het tarief ongebouwd), voor buitendijks gelegen onroerende zaken (25% van het tarief gebouwd en ongebouwd), voor verharde openbare wegen (200% van het tarief ongebouwd), en voor verharde openbare wegen in buitendijks gebied (50% van het tarief ongebouwd).

De kaart van het winterbed van de Vecht, die bij de kostentoedelingsverordening hoort, is geactualiseerd op basis van recente inmetingen in het veld en naar aanleiding van uitgevoerde dijkverleggingen.

III. Waarom wordt dit voorgesteld? Wat wil het AB met het voorstel bereiken?

In het bestuursakkoord is de keuze gemaakt om het ingezetenenpercentage voor 2024 niet te wijzigen. Dit wordt niet voor de gehele bestuursperiode vastgelegd, om mogelijkheden te behouden om bij te sturen en daarmee kwetsbare groepen ingezetenen te kunnen ontlasten indien dit nodig wordt geacht. Daarnaast is afgesproken dat het meest actuele kosten-toedelingsonderzoek 2024 (inclusief nieuwe waardeverdeling voor: ongebouwd-natuur-gebouwd) wordt verwerkt.

De kostentoedelingsverordening is de wettelijke basis voor de berekening van de belasting-tarieven voor de watersysteemheffing. Daarmee is de nieuwe kostentoedelingsverordening de basis voor de belastingheffing per 1 januari 2024.

IV. Toelichting op het voorstel/ kader

(Wat is de grotere context? Waar komt het onderwerp vandaan? In welk kader kan het worden geplaatst?)

Specifiek ten behoeve van de watersysteemheffing dient het algemeen bestuur van het waterschap een verordening vast te stellen waarin voor elk van de categorieën heffing-plichtigen in de watersysteemheffing de toedeling van een kostendeel is opgenomen, de zogenaamde kostentoedelingsverordening.

V. Alternatief voorstel

Niet van toepassing.

VI. Argumenten

1.1 Het voorstel volgt de Model-kostentoedelingsverordening van de Unie van Waterschappen

De passende onderdelen van de Model-kostentoedelingsverordening zijn overgenomen, en aangevuld met de bestuurlijke keuze voor het ongewijzigde ingezetenenandeel en de uitkomsten uit het kostentoedelingsonderzoek, en met passages die op de specifieke situatie van Vechtstromen van toepassing zijn.

1.2 Landelijk gevolgde aanpak conform wetgeving en op basis van richtlijnen van de Unie van Waterschappen

In opdracht van het waterschap zijn door TAUW in het Kostentoedelingsonderzoek 2024 (d.d. 23 februari 2023) de waarden van de categorieën gebouwd, ongebouwd en natuur bepaald aan de hand van de omvang van het areaal en de economische waarden met de peildatum 1 januari 2022, zoals de Waterschapswet en het Waterschapsbesluit voorschrijven. De berekeningen zijn door TAUW uitgevoerd aan de hand van onder meer de Handleiding Rekenmodel belastingstelsel 2009 en Geowijzer van de Unie van Waterschappen (januari 2008), waarin de wettelijke basis praktisch is uitgewerkt. TAUW hanteert deze uniforme werkwijze bij het kostentoedelingsonderzoek voor de meeste andere waterschappen.

1.3 Sterke verandering van de waarde van onroerende zaken

De huidige kostentoedelingsverordening is vastgesteld in 2021 en heeft een wettelijke maximale geldigheidsduur van vijf jaren (artikel 120, lid 5 Waterschapswet). In de Memorie van toelichting bij artikel 120 Waterschapswet wordt een sterke verandering van de waarde van onroerende zaken in het gebied van het waterschap (zoals nu aan de orde is) genoemd als mogelijke aanleiding om de kostentoedeling eerder te herzien.

1a. Ongewijzigd aantal maatregelen ten behoeve van ingezetenen

Het toedelen van de kosten aan de ingezetenen is een bestuurlijke keuze. Op basis van de gemiddelde inwonerdichtheid van het beheergebied van Vechtstromen is er een keuze in de bandbreedte van 20% tot 30% met de mogelijkheid om maximaal met 10% te verhogen tot 40%. Van die laatste mogelijkheid wordt door Vechtstromen sinds 2017 gebruik gemaakt omdat de maatregelen van het waterbeheer zich in toenemende mate richten op het stedelijk gebied, klimaatbestendig waterbeheer, kennis en innovatie, bijdragen voor het hoogwater-beschermingsprogramma en duurzaamheid. Daarmee is het gerechtvaardigd om het inwoners-aandeel (ook wel: het solidariteitsdeel van de heffing) ongewijzigd te laten op 37,5%, (conform de vigerende kostentoedelingsverordening). Ten opzichte van de begroting 2023 worden in de komende begroting 2024 geen majeure wijzigingen in de geraamde kosten voor het water-systeembeheer verwacht, die specifiek van meer belang zijn voor de ingezetenen.

1b, 1c, 1d Rekenkundige uitkomsten van het kostentoedelingsonderzoek van TAUW

De waardeverhouding tussen de categorieën ongebouwd, natuur en gebouwd moet worden bepaald middels een wettelijk voorgeschreven berekening. Hierin is geen ruimte voor een bestuurlijke keuze.

Het kostentoedelingsonderzoek 2024 van TAUW heeft de volgende uitkomsten voor de onderlinge waardeverhouding:

a. ongebouwde onroerende zaken:	16,94%	(totale waarde: k€ 26.533.271,00)
b. natuurterreinen	0,36%	(totale waarde: k€ 559.854,00)
c. gebouwde onroerende zaken:	82,70%	(totale waarde: k€ 129.558.815,00)
	100,00%	

Berekend over de 62,50% die resteren na aftrek van het ongewijzigde aandeel ingezetenen van 37,5% leidt dit tot de volgende kostenaandelen:

Ongebouwde onroerende zaken:	10,59% (= 62,50% van 16,94%)
Natuurterreinen:	0,22% (= 62,50% van 0,36%)
Gebouwde onroerende zaken:	51,69% (= 62,50% van 82,70%)
	62,50%

2a. Financiële prikkel voor realisatie van waterberging

Met een tariefsverlaging voor waterbergingsgebieden kan een financiële prikkel uitgaan voor het realiseren van waterberging en de daaraan verbonden taakstelling. Het huidige tarief voor gebieden, die blijkens de legger van het waterschap als waterberging worden gebruikt is ook 75% lager dan het tarief voor ongebouwd.

2b en 3 Het voorzieningen- en beschermingsniveau buitendijks is minder

Het voorzieningenniveau dat het waterschap biedt aan buitendijkse onroerende zaken is aanzienlijk lager dan het voorzieningenniveau voor binnendijkse onroerende zaken. Dat geldt met name voor gebouwde onroerende zaken en ongebouwde onroerende zaken, niet zijnde natuurterreinen, en voor wegen. Dit rechtvaardigt een lager tarief van 75% voor buitendijks gelegen onroerende zaken, gebouwd en ongebouwd, en van 50% voor buitendijks gelegen openbare verharde wegen.

2c. Het waterbezwaar van wegen is hoger dan dat van overig ongebouwd

Wegen zijn een belangrijke factor bij het bepalen van de totale economische waarde en dus het kostenaandeel van ongebouwd. De hoge economische waarde van wegen leidt derhalve tot een stijging van de lastendruk voor ongebouwd (bijvoorbeeld agrarische bedrijven). Deze stijging kan worden beperkt door het tarief voor wegen te verhogen met 100%. Het hoge beschermd economisch belang van wegen en het feit dat wegen als verhard oppervlak meer waterbezwaar maken dan overig ongebouwd kunnen een tariefverdubbeling rechtvaardigen. Het huidige tarief is ook 100% hoger.

3. Bepaling gecumuleerde percentage ten behoeve van de rechtszekerheid

Omdat het voorzieningenniveau voor het buitendijkse gebied aanzienlijk lager is dan dat voor het binnendijkse gebied is de wens dat het tarief watersysteemheffing voor buitendijks gelegen onroerende zaken lager is dan voor binnendijks gelegen onroerende zaken. Dit kan worden bereikt door te bepalen dat voor buitendijks gelegen onroerende zaken slechts een percentage van het volledige tarief geldt. Aangezien voor wegen een gedifferentieerd tarief geldt van 200% van het tarief gebouwd en als die weg daarnaast voorkomt in een buitendijks gebied (waarvoor een gedifferentieerd tarief geldt van 25%), doet zich hier een *cumulatie* van de gedifferentieerde tarieven voor. Om elke onduidelijkheid omtrent de hoogte van het geldende gedifferentieerde tarief te voorkomen, is de uitkomst van de cumulatie in de verordening opgenomen (te weten: in dit geval: 50%: waarbij de beide percentages van 200% en 25% met elkaar worden vermenigvuldigd).

4.1 Gegevens 1 januari 2022 volledig beschikbaar

De gegevens die benodigd zijn voor de berekeningen in het kader van het kostentoedelingsonderzoek zijn voor 1 januari 2022 allemaal beschikbaar in de meest actuele vorm.

4.2 Conform Waterschapsbesluit

Op grond van artikel 6.11 van het Waterschapsbesluit ligt de waardepeildatum maximaal twee jaar voor het begin van het eerste kalenderjaar waarop de kostentoedelingsverordening betrekking heeft. Het eerste kalenderjaar waarop de verordening betrekking heeft is 2024, dus 1 januari 2022 kan als uiterste waardepeildatum worden gekozen.

5. Het voorstel formaliseert de voortzetting van de keuze voor rechtstreekse toerekening van kwijtscheldingskosten

Op grond van artikel 120, eerste lid van de Waterschapswet kan het algemeen bestuur besluiten bepaalde kosten rechtstreeks toe te rekenen aan de betrokken belangencategorie. Het gaat om de kosten van 'heffing en invordering van de watersysteemheffing' en kosten van de 'verkiezing van het algemeen bestuur'. Een bijzondere kostenpost in de 'heffing en invordering van de watersysteemheffing' wordt gevormd door de kosten voor kwijtschelding van de watersysteemheffing. Hier komen alleen ingezetenen voor in aanmerking, en het betreft een substantieel bedrag (M€ 2,0).

6. Het winterbed van de Vecht is geactualiseerd als gevolg van recente inmetingen en verwerking van uitgevoerde projecten

In de afgelopen twee jaren zijn in het veld inmetingen uitgevoerd. In enkele gevallen bleken gronden buiten de dijken van de Vecht op zodanige hoogte te liggen of zodanig omdijkt te zijn dat deze bij hoog water van de Vecht niet zullen overstromen. Deze gronden hoeven niet in aanmerking te komen voor een verlaagd tarief watersysteemheffing en zijn daarom niet langer opgenomen als onderdeel van het winterbed van de Vecht. Daarnaast zijn de effecten van uitvoering van het project Grensmeander van de Vecht in de kaart opgenomen. Dit heeft geleid tot een uitbreiding van het winterbed van de Vecht.

Deze wijzigingen zijn verwerkt in de kaart, die als bijlage bij de Kostentoedelingsverordening hoort en de basis is voor de toepassing van de gedifferentieerde tarieven buitendijks gebouwd en ongebouwd.

VII. Risico's en kanttekeningen

1a. De voorgestelde wijziging van de kostentoedelingsverordening ingaande 1 januari 2024 is afhankelijk van tijdige vaststelling.

De Kostentoedelingsverordening 2024 staat aan de basis van de bepaling van de belasting-tarieven voor de watersysteemheffing en moet daarom door het algemeen bestuur worden vastgesteld voordat de programmabegroting 2024-2027, met de belastingtarieven voor 2024, wordt vastgesteld.

1.a Er zijn ontwikkelingen die pleiten voor zowel een hoger als lager ingezetenen-aandeel dan 37,5%.

- (i) Het ingezetenen-aandeel bij de ons omliggende waterschappen varieert tussen de 29% en 40%.
- (ii) Voor een lager ingezetenen-aandeel pleit de benadering om de lastendruk voor de verschillende profielen over 10 jaar te beschouwen. Met een lager ingezetenen-aandeel komt de lastendruk voor de verschillende profielen dicht bij het gemiddelde.

2. Nieuw belastingstelsel verwacht per 2025

Op dit moment is de planning dat het wetsvoorstel Aanpassing belastingstelsel waterschappen per 1 januari 2025 in werking treedt. Dit brengt een andere bepaling van het profijtdeel met zich mee. De kostentoedeling-(systematiek) zoals wij deze nu kennen zal dus nog slechts 1 jaar gelden, mits de nieuwe wet tijdig in werking treedt.

VIII. Financiën

De wijzigingen in het profijtdeel hebben effecten op de belastingtarieven 2024

De stijging van het kostenaandeel gebouwd leidt tot een stijging van het tarief watersysteem-heffing Gebouwd.

De daling van de kostenaandelen ongebouwd en natuur leiden tot een daling van de tarieven watersysteemheffing Ongebouwd en watersysteemheffing Natuur.

De wijzigingen in het profijtdeel hebben daardoor ook effecten op de lastendruk van huis-houdens en bedrijven

Berekend voor 2024 op basis van de begroting 2023-2026 (dus vergeleken met de huidige situatie) betekent dit:

- a. **Eenpersoonshuishouden (huurwoning):** betaalt alleen ingezetenenheffing (die gelijk blijft). Totaal effect: 0,0% ten opzichte van 2023. Onder de vorige KTD 2022 betaalt een eenpersoonshuishouden: € 159,01 ¹, terwijl dit onder de nieuwe KTD 2024 eveneens is: € 159,01. Het verschil is € 0,00 en dit komt overeen met +0,0% t.o.v. de oorspronkelijke € 149,74 (B 2023).
- b. **Meerpersoonshuishouden (koopwoning):** betaalt ingezetenenheffing (gelijk) en Gebouwd (stijging). Totaal effect: = + 0,9% ten opzichte van 2023. Onder de vorige KTD 2022 betaalt een meerpersoonshuishouden: € 407,98 ², terwijl dit onder de nieuwe KTD 2024 is: € 411,46.

¹ De € 159,01 voor een eenpersoonshuishouden (KTD 2022 en KTD 2024) bestaat uit: (i) € 90,42 ingezetenenheffing en (ii) € 68,59 zuiveringsheffing (1 ve).

² De € 407,98 voor een meerpersoonshuishouden (KTD 2022) bestaat uit: (i) € 90,42 ingezetenenheffing, (ii) € 111,79 WOZ-heffing en € 205,77 zuiveringsheffing (3 ve's). De € 411,46 voor een meerpersoonshuishouden (KTD 2024) bestaat uit: (i) € 90,42 ingezetenenheffing, (ii) € 115,27 WOZ-heffing en € 205,77 zuiveringsheffing (3 ve's).

Het verschil is € 3,48 en dit komt overeen met +0,9% ten opzichte van de oorspronkelijke € 383,34 (B 2023).

- c. **Bedrijf:** betaalt alleen Gebouwd (stijging). Totaal effect: + 0,8% ten opzichte van 2023. Onder de vorige KTD 2022 betaalt een bedrijf: € 4.549 ³, terwijl dit onder de nieuwe KTD 2024 is: € 4.583. Het verschil is € 35 en dit komt overeen met +0,8% ten opzichte van de oorspronkelijke € 4.247 (B 2023).
- d. **Agrarisch bedrijf:** betaalt Gebouwd (lichte stijging) en vooral hectares Ongebouwd/Natuur (daling). Totaal effect: -/-11,2% ten opzichte van 2023. Onder de vorige KTD 2022 betaalt een agrarisch bedrijf: € 3.049 ⁴, terwijl dit onder de nieuwe KTD 2024 is: € 2.728. Het verschil is € 321 en dit komt overeen met -/-11,2% ten opzichte van de oorspronkelijke € 2.878 (B 2023).
- e. **Natuurterrein:** betaalt alleen hectares Natuur (daling). Totaal effect: -/-8,8% ten opzichte van 2023. Onder de vorige KTD 2022 betaalt een natuurterrein: € 1.996 ⁵, terwijl dit onder de nieuwe KTD 2024 is: € 1.830. Het verschil is € 166 en dit komt overeen met -/-8,8% t.o.v. de oorspronkelijke € 1.892 (B 2023).

Deze effecten zijn straks een onderdeel in de totale doorrekening van de actuele tarieven en de lastendruk in de Begroting 2024.

IX. Communicatie

De ter inzagelegging is op de gebruikelijke wijze bekend gemaakt in het Waterschapsblad (zie ook X. Juridische zaken). De eigenaren van onroerende zaken voor wie de aanpassing van de kaart “Buitendijks gelegen onroerende zaken” gevolgen heeft, zijn hier middels een brief op attent gemaakt.

X. Juridische zaken

In de Inspraak- en participatieverordening Vechtstromen is bepaald dat aan belanghebbenden en ingezetenen inspraak wordt verleend op -onder meer- ontwerp-verordeningen, en dat op deze inspraak afdeling 3.4 van de Algemene wetbestuursrecht van toepassing is. Dit betekent dat het ontwerp gedurende zes weken ter inzage wordt gelegd.

De ontwerp Kostentoedelingsverordening Vechtstromen 2024 heeft voor eenieder ter inzage gelegen, van 26 juni tot en met 7 augustus 2023. Vanwege het gedeeltelijk samenvallen met de zomervakantie is de bekendmaking tussentijds extra (digitaal) onder de aandacht gebracht. Er zijn geen zienswijzen op de ontwerp-Kostentoedelingsverordening Vechtstromen 2024 ingediend.

XI. Uitvoering

Na vaststelling van de Kostentoedelingsverordening Vechtstromen 2024 door het algemeen bestuur wordt deze op de gebruikelijke wijze gepubliceerd.

De Kostentoedelingsverordening Vechtstromen 2024 wordt vervolgens, met de begroting voor 2024, als basis gehanteerd voor de berekening van de belastingtarieven voor de watersysteemheffing voor 2024.

³ De € 4.549 voor een bedrijf (KTD 2022) bestaat uit: (i) € 1.119 WOZ-heffing en € 3.430 zuiveringsheffing (50 ve's). De € 4.583 voor een bedrijf (KTD 2024) bestaat uit: (i) € 1.153 WOZ-heffing en € 3.430 zuiveringsheffing (50 ve's).

⁴ De € 3.049 voor een agrarisch bedrijf (KTD 2022) bestaat uit: (i) € 90,42 ingezetenenheffing, (ii) € 180 WOZ-heffing, (iii) € 2.568 heffing ongebouwd (39 ha), (iv) € 4,99 heffing natuur (1 ha) en (v) € 205,77 zuiveringsheffing (3 ve's). De € 2.728 voor een agrarisch bedrijf (KTD 2024) bestaat uit: (i) € 90,42 ingezetenenheffing, (ii) € 185 WOZ-heffing, (iii) € 2.242 heffing ongebouwd (39 ha), (iv) € 4,58 heffing natuur (1 ha) en (v) € 205,77 zuiveringsheffing (3 ve's).

⁵ De € 1.996 voor een natuurterrein (KTD 2022) bestaat uit: (i) € 1.996 heffing natuur (400 ha á € 4,99 per ha). De € 1.832 voor een natuurterrein (KTD 2024) bestaat uit: (i) € 1.832 heffing natuur (400 ha á € 4,58 per ha).

Datum	Gremium	Onderwerp
9/6	AB	AB-brief 'proces kostentoedeling 2024'
20/6	DB	Instemmen met de ontwerp-kostentoedelingsverordening 2024
26/6 t-m 6/8	Publiek	Terinzagelegging (6 weken) ontwerp-kostentoedelingsverordening 2024 (inclusief extra tussentijdse digitale bekendmaking)
12/9	DB	Instemmen met AB-voorstel kostentoedelingsverordening 2024 (inclusief reactie op eventuele zienswijzen)
4/10	Peildag Cie FBU	Commissie-behandeling kostentoedelingsverordening 2024 (inclusief reactienota inzake zienswijzen)
18/10	AB	Vaststellen kostentoedelingsverordening 2024
19/10	Publiek	Publiceren vastgestelde kostentoedelingsverordening 2024 en goedkeuringsbesluit
29/11	AB	Vaststellen programmabegroting 2024-2027 (inclusief gewijzigde kostentoedeling)

XII. Bijlage(n)

1. Besluit (Kostentoedelingsverordening Vechtstromen 2024).
2. Kaart Buitendijks gelegen onroerende zaken, Winterbed van de Vecht.
3. Rapport "Waterschap Vechtstromen, Kostentoedelingsonderzoek 2024" van TAUW.

Besluit Kostentoedelingsverordening 2024

Het algemeen bestuur van het waterschap Vechtstromen;

gelet op het Kostentoedelingsonderzoek waterschap Vechtstromen 2024;

gelet op het voorstel d.d. 4 oktober 2023;

gelet op de artikelen 84, 120 en 122 van de Waterschapswet;

BESLUIT

vast te stellen de Kostentoedelingsverordening Vechtstromen 2024

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. kosten voor het watersysteem: netto-kosten van de kostendrager watersysteembeheer zoals opgenomen in de begroting van het waterschap en die gedekt worden met behulp van de watersysteemheffing;
- b. gebied van het waterschap: het gebied dat is aangegeven op de bij het provinciaal reglement behorende kaart waarin de zorg voor het watersysteem aan het waterschap is opgedragen;
- c. ingezetenen: degenen die blijkens de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens bij het begin van het kalenderjaar woonplaats hebben in het gebied van het waterschap en aldaar gebruik hebben van woonruimte;
- d. zakelijk gerechtigden ongebouwd, niet zijnde natuurterreinen: degenen die krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot hebben van ongebouwde onroerende zaken die geen natuurterreinen zijn in het gebied van het waterschap;
- e. zakelijk gerechtigden natuurterreinen: degenen die krachtens eigendom, bezit of beperkt recht in het gebied van het waterschap het genot hebben van natuurterreinen;
- f. zakelijk gerechtigden gebouwd: degenen die krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot hebben van gebouwde onroerende zaken in het gebied van het waterschap;
- g. buitendijks gelegen onroerende zaken: onroerende zaken die geheel of gedeeltelijk zijn gelegen in het winterbed van de Vecht, zoals aangegeven op een bij deze verordening behorende kaart;
- h. waterbergingsgebieden: ongebouwde onroerende zaken die geen natuurterreinen zijn en die blijkens de legger als waterberging worden gebruikt.

Artikel 2 Kostentoedeling watersysteembeheer

1. De kosten voor het watersysteem worden als volgt aan de heffingplichtige categorieën toegedeeld:
 - a. 37,50% aan de ingezetenen;
 - b. 10,59% aan de zakelijk gerechtigden van ongebouwde onroerende zaken, niet zijnde natuurterreinen;
 - c. 0,22% aan de zakelijk gerechtigden van natuurterreinen;
 - d. 51,69% aan de zakelijk gerechtigden van gebouwde onroerende zaken.
2. De waarde in het economisch verkeer van de onroerende zaken, bedoeld in het vorige artikellid, onderdelen b, c en d, wordt bepaald naar de waarde die de onroerende zaken op

de waardepeildatum hebben naar de staat en hoedanigheid waarin zij op die datum verkeren.

3. De waardepeildatum is 1 januari 2022.

Artikel 3 Rechtstreekse toerekening van kosten

In afwijking van het bepaalde in artikel 2, eerste lid worden de kosten van het verlenen van kwijtschelding, voor zover die kosten worden toegerekend aan het watersysteembeheer en zoals opgenomen in de begroting van enig belastingjaar, rechtstreeks aan de categorie ingezetenen toegerekend.

Artikel 4 Tariefdifferentiatie buitendijs gelegen onroerende zaken

Voor buitendijs gelegen ongebouwde onroerende zaken die geen natuurterreinen zijn en voor buitendijs gelegen gebouwde onroerende zaken wordt een tariefdifferentiatie als bedoeld in artikel 122, eerste lid van de Waterschapswet, toegepast. Het tarief na toepassing van de tariefdifferentiatie is 75% lager dan het tarief dat blijkt uit de verordening op de watersysteemheffing voor gebouwde, respectievelijk ongebouwde onroerende zaken, niet zijnde natuurterreinen, geldt.

Artikel 5 Tariefdifferentiatie waterbergingsgebieden

Voor waterbergingsgebieden wordt een tariefdifferentiatie als bedoeld in artikel 122, eerste lid van de Waterschapswet toegepast. Het tarief na toepassing van de tariefdifferentiatie is 75% lager dan het tarief dat blijkt uit de verordening op de watersysteemheffing voor ongebouwde onroerende zaken, niet zijnde natuurterreinen, geldt.

Artikel 6 Tariefdifferentiatie verharde openbare wegen

Voor verharde openbare wegen wordt een tariefdifferentiatie als bedoeld in artikel 122, derde lid, onderdeel b van de Waterschapswet toegepast. Het tarief na toepassing van de tariefdifferentiatie is 100% hoger dan het tarief dat blijkt uit de verordening op de watersysteemheffing voor ongebouwde onroerende zaken, niet zijnde natuurterreinen, geldt.

Artikel 7 Cumulatie van tariefdifferentiatie

De tariefdifferentiatie voor waterbergingsgebieden, bedoeld in artikel 5, en voor verharde openbare wegen, bedoeld in artikel 6, worden in voorkomende gevallen naast elkaar toegepast.

Artikel 8 Inwerkingtreding, overgangsbepaling en citeertitel

1. De Kostentoedelingsverordening 2022 waterschap Vechtstromen wordt ingetrokken met ingang van de in het derde lid van deze bepaling genoemde datum, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastingjaren waarvoor zij heeft gegolden.
2. Deze verordening treedt in werking op de eerste dag na die van haar bekendmaking.

3. Deze verordening vindt voor het eerst toepassing in het belastingjaar dat aanvangt op 1 januari 2024.
4. Deze verordening wordt aangehaald als: Kostentoedelingsverordening Vechtstromen 2024.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 18 oktober 2023 te Almelo.

Het algemeen bestuur van het waterschap Vechtstromen,

dr. S.M.M. Kuks, watergraaf

drs. R.I. Andringa, secretaris-directeur

Toelichting

ALGEMENE TOELICHTING

1. Wettelijke basis

Ingevolge artikel 120, eerste lid, van de Waterschapswet moet het algemeen bestuur van een waterschap ten behoeve van de watersysteemheffing een verordening vaststellen, waarin voor elk van de categorieën van heffingplichtigen de toedeling van het kostendeel is opgenomen, de zogenaamde kostentoedelingsverordening.

Het waterschap kan bij deze kostentoedelingsverordening gebruik maken van de mogelijkheid om belastingtarieven te differentiëren. Omdat tariefdifferentiatie een verfijning van de kostentoedeling is, moet de keuze voor tariefdifferentiatie in de kostentoedelingsverordening worden geregeld.

De kostentoedelingsverordening wordt ten minste eenmaal in de vijf jaren herzien.

2. Kostentoedelingsmethode wettelijk voorgeschreven

De kosten van het watersysteembeheer worden toegedeeld aan de belastingplichtige categorieën: ingezetenen, eigenaren of anderszins zakelijk gerechtigden van ongebouwde onroerende zaken, die geen natuurterrein zijn, eigenaren of anderszins zakelijke gerechtigden van natuurterreinen, en eigenaren of anderszins zakelijke gerechtigden van gebouwde onroerende zaken.

De wijze waarop de kosten van de taakuitoefening aan de categorieën van heffingplichtigen worden toegedeeld, is in artikel 120 van de Waterschapswet geregeld.

3. Toedelen van kosten aan de categorie ingezetenen

De eerste stap in het toedelingsproces is het toedelen van kosten aan de categorie ingezetenen. De gemiddelde inwonerdichtheid per vierkante kilometer in het gebied van het waterschap wordt hierbij als uitgangspunt gehanteerd. De Waterschapswet noemt als globale leidraad de volgende klassen:

- bij een gemiddeld aantal inwoners van 500 of minder, bedraagt het toedelingspercentage minimaal 20% en maximaal 30%;
- bij een gemiddeld aantal inwoners van meer dan 500 maar niet meer dan 1.000, bedraagt het toedelingspercentage minimaal 31% en maximaal 40%;
- bij een gemiddeld aantal inwoners van meer dan 1.000, bedraagt het toedelingspercentage minimaal 41% en maximaal 50%.

Op grond van het derde lid van artikel 120 Waterschapswet kunnen deze percentages worden verhoogd met maximaal 10%. Het behoort tot de bestuurlijke vrijheid van het waterschapsbestuur om te bepalen wat het exacte ingezetenenandeel wordt.

4. Toedelen van de resterende kosten aan de specifieke categorieën

Nadat het kostenaandeel van de ingezetenen is bepaald, worden de resterende kosten van de taakuitoefening aan de categorieën ongebouwd niet zijnde natuurterreinen, natuurterreinen en gebouwd toegedeeld. Deze toedeling geschiedt ingevolge artikel 120, vierde lid van de Waterschapswet op basis van de waarde van de onroerende zaken in het economische verkeer. In het Waterschapsbesluit (Stb. 2007, 497) zijn over de waardebepaling nadere regels gegeven. De onderlinge waardeverhouding tussen de categorieën is bepalend voor de kostentoedeling.

4.1 Waardebepaling en waardepeildatum

De waarde van de onroerende zaken moet worden bepaald naar de hoedanigheid en de staat van de onroerende zaken op de waardepeildatum.

In artikel 6.10, eerste lid van het Waterschapsbesluit is dit voor natuurterreinen en voor ongebouwde onroerende zaken, die geen natuurterreinen zijn, uitdrukkelijk bepaald. Voor gebouwde onroerende zaken bevat het Waterschapsbesluit een dergelijke expliciete regeling niet. Dit is ook niet nodig, omdat voor de waardebepaling van deze categorie bij de Wet WOZ wordt aangesloten en in deze wet al is geregeld dat de waarde naar de hoedanigheid en de staat van de onroerende zaken op de waardepeildatum wordt bepaald.

Ingevolge artikel 6.11, eerste lid van het Waterschapsbesluit, ligt de waardepeildatum maximaal twee jaar voor het begin van het eerste kalenderjaar waarop de kostentoedelingsverordening betrekking heeft. Het algemeen bestuur moet dus een keuze maken tussen de waardepeildatum 1 januari 2022 en de waardepeildatum 1 januari 2023. Uit praktische overwegingen is in deze verordening voor de waardepeildatum 1 januari 2022 gekozen. Zo is rekening gehouden met het feit dat de waardegegevens van gebouwde onroerende zaken via de WOZ-gegevensleveringen van de gemeenten beschikbaar komen. Deze gegevens 'ijlen' één jaar na. Een soortgelijke redenering geldt voor de waardegegevens van landbouwgronden. De waardepeildatum ten behoeve van de kostentoedeling is daarom vastgesteld op 1 januari 2022.

In het proces van waardebepaling wordt derhalve geen rekening gehouden met wijzigingen die zich in de staat of de hoedanigheid van de onroerende zaken hebben voorgedaan of nog zullen voordoen tussen de waardepeildatum (in dit geval 1 januari 2022) en het begin van het eerste belastingjaar waarop de kostentoedelingsverordening betrekking heeft (1 januari 2024). Zo zullen bouwpercelen waarop na de waardepeildatum (maar nog voor 1 januari 2024) gebouwd is, voor de kostentoedeling als ongebouwde onroerende zaken worden aangemerkt en zal landbouwgrond die na de waardepeildatum (maar voor 1 januari 2024) is omgevormd tot natuur of bouwgrond, nog wel als landbouwgrond in de waardebepaling worden meegenomen.

5. Natuurterreinen

Natuurterreinen vormen voor de kostentoedeling en de belastingheffing een aparte categorie. Ingevolge artikel 116, onderdeel c van de Waterschapswet is een natuurterrein een ongebouwde onroerende zaak, waarvan de inrichting en het beheer geheel of nagenoeg geheel en duurzaam is afgestemd op het behoud en de ontwikkeling van natuur. De feitelijke situatie (en niet de toekomstige situatie of een situatie volgens het bestemmingsplan) bepaalt dus of sprake is van een natuurterrein.

Bossen, al dan niet bedrijfsmatig geëxploiteerd, en open wateren worden ook als natuurterrein aangemerkt. Voorwaarde is wel dat deze objecten een oppervlakte hebben van ten minste 1 hectare.

6. De watersysteemtaak

De watersysteemtaak omvat de taken van het waterschap op het gebied van het waterkwantiteitsbeheer en het kwaliteitsbeheer van oppervlaktewateren, voor zover laatstgenoemde activiteiten niet vallen onder het transporteren en/of behandelen van afvalwater.

De zorg voor het watersysteem is een samenhangende taak die het waterschap in het gehele waterschapsgebied uitoefent. Onder het waterschapsgebied moet het reglementaire gebied worden verstaan, de buitengrenzen van het waterschap derhalve, inclusief de buitendijkse gebieden. Omdat de watersysteemtaak in het gehele waterschapsgebied wordt uitgeoefend, komen gebieden zonder enig belang niet meer voor.

7. Relatie met de begroting van het waterschap

In het traject van belastingheffing (kostentoedeling-tariefbepaling-aanslagvervaardiging-heffing-invordering) zijn de kosten van de watersysteemtaak van het waterschap bepalend.

Deze kosten worden in de begroting van het waterschap geraamd en in de jaarverslaggeving verantwoord. Gelet op het belang van de belastingheffing voor de waterschappen en gelet op het feit dat inzicht moet bestaan in de lasten voor de belastingplichtigen, vormt een specificatie van de bedragen die uiteindelijk tot lasten van de belastingplichtigen leiden, een apart onderdeel van de begroting (de begroting naar kostendragers). Dit is in de verslaggevingsvoorschriften van het Waterschapsbesluit vastgelegd. Het gaat in deze verordening om de kostendrager watersysteembeheer.

Eveneens op grond van de verslaggevingsvoorschriften wordt in de begroting naar kostendragers voor iedere taak allereerst op basis van de netto-kosten, het bedrag voor onvoorzien, de bedragen die voor kwijtschelding en oninbaarverklaring worden geraamd, verwachte dividenden en overige algemene opbrengsten een saldo berekend, het resultaat. Daarna wordt aangegeven hoe het begrote resultaat wordt gedekt of bestemd. In de regel wordt er eerst onttrokken of toegevoegd aan reserves en ontstaat daarna het bedrag dat het waterschap door middel van belastingheffing moet ontvangen. Dit laatste bedrag is het startpunt voor de kostentoedeling.

8. Tariefdifferentiatie

In artikel 122 van de Waterschapswet wordt de mogelijkheid van tariefdifferentiatie geboden. Blijkens de Memorie van Toelichting heeft de wetgever deze regeling opgenomen, omdat zij niet voorbij heeft willen gaan aan het feit dat het belang bij de watersysteemtaak voor bepaalde onroerende zaken duidelijk anders kan liggen dan dat van andere onroerende zaken. De wetgever heeft nadrukkelijk aangegeven dat de waterschappen inzake de tariefdifferentiatie een bestuurlijke vrijheid hebben. Het algemeen bestuur van het waterschap is met andere woorden niet tot het differentiëren van tarieven verplicht. Tariefdifferentiatie kan in een aantal in de wet genoemde gevallen worden toegepast voor de tarieven van ongebouwde onroerende zaken die geen natuurterreinen zijn, natuurterreinen en gebouwde onroerende zaken. Het tarief van de ingezetenenheffing kan niet worden gedifferentieerd. Uitgangspunt bij de heffing van de waterschapsbelastingen is dat het tarief per eenheid van de heffingsmaatstaf gelijk is (artikel 121, eerste lid, onderdelen b, c en d van de Waterschapswet). Indien voor tariefdifferentiatie wordt gekozen, komt hierin verandering en kan het tarief binnen een categorie voor bepaalde onroerende zaken hoger of lager worden vastgesteld. De situaties waarin tariefdifferentiatie mogelijk is, zijn in de wet limitatief genoemd. De wet geeft ook aan wat de maximale omvang (lees: verhoging of verlaging) van de differentiatie is. Tariefdifferentiatie is ingevolge artikel 122 uitsluitend in de volgende gevallen en binnen de volgende marges mogelijk:

- buitendijks gelegen onroerende zaken (maximaal 75% lager tarief);
- onroerende zaken die blijkens de legger van het waterschap als waterberging worden gebruikt (maximaal 75% lager tarief);
- onroerende zaken gelegen in bemalen gebieden (maximaal 100% hoger tarief);
- onroerende zaken die in hoofdzaak uit glasopstanden bestaan (maximaal 100% hoger tarief);
- verharde openbare wegen (maximaal 100% hoger tarief indien het waterschap voor 1 juli 2012 nog geen tariefdifferentiatie wegen toepaste; maximaal 400% hoger tarief indien het waterschap voor 1 juli 2012 al tariefdifferentiatie wegen toepaste).

De differentiaties kunnen blijkens het vierde lid van artikel 122 van de Waterschapswet naast elkaar worden toegepast.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1

In artikel 1 zijn enkele begrippen, die in de verordening vaker voorkomen, nader omschreven. Onderdelen g tot en met j zijn speciaal in verband met de bepalingen over de tariefdifferentiatie opgenomen.

In onderdeel a wordt een omschrijving van het begrip kosten gegeven. De kosten die in de kostentoedeling een rol spelen zijn de netto-kosten die in de begroting van het waterschap zijn opgenomen en die met behulp van de watersysteemheffing worden gedekt. Kosten waarvoor dit niet geldt, worden niet in de kostentoedeling watersysteembeheer betrokken.

In onderdeel b wordt het gebied van het waterschap omschreven als het gebied dat is aangegeven op de bij het provinciale reglement behorende kaart waarin het waterschap belast is met de zorg voor het watersysteem. Het gaat om de buitenste grenzen van het waterschapsgebied, inclusief eventuele buitendijkse gebieden.

In onderdeel c wordt een omschrijving gegeven van het begrip ingezetenen. Om als ingezetenen aangemerkt te worden, met de persoon in het gebied van het waterschap woonplaats hebben en er gebruik hebben van een woonruimte. Van een ingezetene in de hier bedoelde zin is slechts sprake als aan beide voorwaarden is voldaan.

Woonplaats hebben in het gebied van het waterschap: de wet koppelt dit aan de inschrijving in de gemeentelijke Basis registratie personen aan het begin van het kalenderjaar.

Gebruik hebben van een woonruimte: blijkens een uitspraak van het Gerechtshof 's-Hertogenbosch van 27 maart 2013, 12/00368, LJN BZ7181 kan een structureel en frequent verblijf in een woning tot de conclusie leiden dat sprake is van het gebruik van een woonruimte. Deze uitspraak betrof de gemeentelijke afvalstoffenheffing en rioolrechten, maar is ook voor de ingezetenenheffing relevant.

Van een woonruimte is blijkens het arrest van de Hoge Raad van 26 juni 1996, Belastingblad 1996, p 431, sprake als de ruimte over zelfstandige voorzieningen (keuken, douche, sanitair) beschikt. De gebruiker van de ruimte mag dus niet meer dan bijkomstig afhankelijk zijn van voorzieningen elders in het gebouw. Is dat wel het geval; dat is er geen sprake van een woonruimte en kan van de gebruiker geen ingezetenenheffing worden geheven.

In de onderdelen d, e en f wordt steeds het begrip “zakelijk gerechtigden” gebruikt als omschrijving voor degenen die krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot hebben van onroerende zaken in het gebied van het waterschap en uit dien hoofde belastingplichtig zijn. Het gaat meer specifiek om de zakelijk gerechtigden ongebouwd, niet zijnde natuurterreinen, zakelijk gerechtigden natuurterreinen en zakelijk gerechtigden gebouwd.

De beperkte rechten die tot belastingplicht leiden, zijn:

- appartementsrecht;
- erfpachtrecht;
- recht van opstal;
- recht van vruchtgebruik;
- recht van beklemming;
- recht van gebruik en bewoning;
- de bekleemde meier;
- het beperkt recht in de zin van artikel 5, derde lid, onderdeel b, van de Belemmeringenwet privaatrecht.

Ingevolge artikel 119, eerste lid, van de Waterschapswet moet voor het antwoord op de vraag wie heffingplichtig is, van de basisregistratie kadaster worden uitgegaan: heffingplichtig is degene die bij het begin van het jaar als rechthebbenden in deze basisregistratie is vermeld, tenzij het tegendeel blijkt.

In onderdeel h is voor de definitie van waterbergingsgebieden aangesloten bij artikel 122 Waterschapswet. De term is tevens beperkt tot ongebouwde onroerende zaken die geen natuurterreinen zijn.

Artikel 2 Kostentoedeling watersysteembeheer

In artikel 2 is aangegeven wat het aandeel van iedere heffingsplichtige categorie in de kosten van de taakuitoefening is. Het aandeel wordt uitgedrukt in procenten. Artikel 2 vormt hiermee het kernartikel van de verordening. Het toedelen van kosten aan de categorieën geschiedt in twee stappen. In de eerste stap wordt het kostentaandeel ingezetenen bepaald en in de tweede stap worden de resterende kosten van de taakuitoefening over de categorieën ongebouwd, niet zijnde natuurterreinen, natuurterreinen en gebouwd verdeeld. Deze exercitie gebeurt in het kostentoedelingsonderzoek van het waterschap. De uitkomsten van dit onderzoek vinden hun weerslag in de Kostentoedelingsverordening.

Stap1: Toedelen van kosten aan de categorie ingezetenen

De eerste stap in het kostentoedelingsproces is het toedelen van watersysteemkosten aan de categorie ingezetenen. Dit gebeurt aan de hand van de gemiddelde inwonerdichtheid in het gebied van het waterschap. Voor het bepalen van de gemiddelde inwonerdichtheid wordt uitgegaan van het totaal aantal inwoners zoals dat uit de basisregistratie personen van de in het waterschapsgebied liggende gemeenten blijkt, en de totale oppervlakte van het waterschapsgebied. De categorie ingezetenen draagt altijd voor tenminste 20% en voor ten hoogste 60% bij in de kosten van de taakuitoefening.

In het algemene deel van deze toelichting zijn de wettelijke bandbreedtes weergegeven. Er is steeds sprake van een bandbreedte van 10% per inwonersdichtheidsklasse, en een extra ruimte van 10%. Het algemeen bestuur van het waterschap moet binnen deze bandbreedte het exacte ingezetenenaandeel bepalen.

Hoe dit gebeurt, behoort tot de bestuurlijke vrijheid van het waterschap.

Het gemiddeld aantal inwoners van het gebied van waterschap Vechtstromen per 1 januari 2022 bedraagt 362 per vierkante kilometer.

De Waterschapswet bepaalt dat bij een gemiddeld aantal inwoners van 500 of minder het toedelingspercentage minimaal 20% en (met de extra ruimte van 10%) maximaal 40% bedraagt.

In 2023 is de kostentoedeling herijkt. Belangrijke uitkomst van deze herijking is dat het gerechtvaardigd is om het inwonersaandeel ongewijzigd te laten op 37,5 %, conform de Kostentoedelingsverordening 2022. De maatregelen van het waterbeheer richten zich nog steeds in belangrijke mate op het stedelijk gebied, klimaatbestendig waterbeheer, kennis en innovatie, bijdragen voor het hoogwaterbeschermingsprogramma en duurzaamheid.

Stap 2: Toedelen van de resterende kosten aan de eigenaren van onroerende zaken

Nadat is bepaald welk aandeel in de kosten door de categorie ingezetenen moet worden opgebracht, worden in de tweede stap van de kostentoedeling de resterende kosten van de taakuitoefening aan de categorieën ongebouwd niet zijnde natuurterreinen, natuurterreinen en gebouwd toegedeeld. Dit gebeurt op basis van de waarde van de onroerende zaken in het economisch verkeer. De onderlinge waardeverhouding bepaalt ieders aandeel in de kosten. Het Waterschapsbesluit geeft nadere regels voor waardebepaling.

Waardebepaling categorie ongebouwde onroerende zaken, niet zijnde natuurterreinen

Deze categorie valt in het kader van de kostentoedeling uiteen in vijf 'subcategorieën', te weten:

- agrarische gronden;
- openbare landwegen, inclusief kunstwerken;
- banen voor openbaar vervoer per rail, inclusief kunstwerken;
- bouwpercelen; en
- overige ongebouwde onroerende zaken.

Voor deze onderverdeling is gekozen omdat tussen de groepen zowel de wijze van waardebepaling als de waarde per hectare verschilt. Van elke subcategorie moet de waarde worden bepaald. Dit gebeurt globaal, wat in dit geval betekent dat het waterschap niet van elk individueel object dat tot de betreffende subcategorie behoort een exacte waarde hoeft te bepalen. Volstaan kan worden met het bepalen van de gemiddelde waarde van het geheel aan onroerende zaken dat tot de betreffende categorie behoort. Om tot de waarde van een subcategorie te komen, wordt haar oppervlakte vermenigvuldigd met de gemiddelde waarde per hectare. De optelsom van de waarden van de subcategorieën is de totale waarde van de categorie ongebouwd, niet zijnde natuur.

Waardebepaling subcategorie agrarische gronden

Onder agrarische grond wordt ingevolge artikel 6.1, onder a van het Waterschapsbesluit de ten behoeve van de landbouw als bedoeld in artikel 312 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, bedrijfsmatig geëxploiteerde cultuurgrond verstaan, voor zover deze niet de ondergrond vormt van gebouwde eigendommen. Natte veenweidegebieden behoren ook tot de subcategorie agrarische gronden. Bossen behoren er niet toe; zij worden op grond van artikel 116, onder c, van de Waterschapswet tot de categorie natuurterreinen gerekend. De ondergrond van glasopstanden kwalificeert evenmin als agrarische grond, maar is tezamen met de glasopstand zelf een gebouwde onroerende zaak.

De gemiddelde waarde per hectare van de agrarische gronden wordt bepaald op basis van of afgeleid uit verkooptransacties van deze gronden in het gebied van het waterschap. In het tweede lid van artikel 6.5 van het Waterschapsbesluit is neergelegd dat de waarde wordt bepaald op de waarde die aan de gronden moet worden toegekend indien de volle en onbezwaarde eigendom daarvan zou kunnen worden overgedragen en de gronden als agrarische gronden in gebruik zouden blijven.

Dit betekent dat transacties waarbij geen marktconforme prijs tot stand is gekomen (dit kan bij transacties in de familiesfeer het geval zijn), niet in de berekeningen mogen worden betrokken. Verder dient bij de waardebepaling geen rekening gehouden te worden met de waardedrukkende invloed die uitgaat van eventuele beperkte rechten doe op de onroerende zaak rusten. Hetzelfde geldt voor verpachte gronden. De grondprijzen binnen het beheergebied van het waterschap zijn verkregen van het Kadaster.

Waardebepaling subcategorieën openbare landwegen en banen voor openbaar vervoer per rail, inclusief kunstwerken

In feite is voor de kostentoedeling sprake van twee afzonderlijke subcategorieën. Omdat de wijze waarop de waarde van deze subcategorieën moet worden bepaald aan elkaar gelijk is, worden ze hier gezamenlijk besproken.

Bij de waardebepaling van openbare landwegen (wegen) en banen voor openbaar vervoer per rail (spoorbanen) worden behalve de wegen en spoorbanen zelf ook verkeersvoorzieningen en kunstwerken betrokken. Bij verkeersvoorzieningen moet worden gedacht aan grond die dienstbaar is aan het verkeer over de weg (grond die een bijdrage levert aan de verkeerskundige functionaliteit van de weg), zoals tussenbermen, geluidswerende voorzieningen, obstakelvrije zones, bermsloten en dergelijke. Voorbeelden van kunstwerken zijn bruggen, viaducten en tunnels.

De waarde van elke categorie is het product van de oppervlakte in hectaren en de gemiddelde waarde per hectare binnen het beheergebied van het waterschap.

De Taxatiewijzer voor de waardebepaling van openbare wegen en spoorwegen (taxatiewijzer wegen, uitgegeven door de Unie van Waterschappen) bevat handreikingen en een rekenmodel voor de waardebepaling. Deze zijn gevolgd door Vechtstromen.

Waardebepaling subcategorie bouwpercelen

Bouwpercelen zijn ongebouwde, al dan niet bouwrijp gemaakte percelen, waarop gebouwd mag worden (artikel 6.1, onder b van het Waterschapsbesluit). Alhoewel bouwpercelen (tot het moment waarop bouwactiviteiten aanvangen) ongebouwde onroerende zaken zijn, moeten de gemeenten er wel een WOZ-waarde voor bepalen. Bouwpercelen zijn immers niet opgenomen in de Uitvoeringsregeling uitgezonderde objecten Wet WOZ (Regeling van 23 december 1994, Stcrt. 1994, 252). Voor de waarde van bouwpercelen moet dan ook uitgegaan worden van de vastgestelde WOZ-waarden (artikel 6.7 van het Waterschapsbesluit). In de praktijk worden WOZ gegevens van bouwpercelen niet centraal bijgehouden. Omdat de gegevens uit de WOZ niet beschikbaar zijn, is de waarde bepaald op basis van www.bouwkavelonline.nl (landelijk de best beschikbare bron om een gemiddelde prijs te bepalen voor de waarde per hectare van bouwpercelen). De informatie van deze website wordt dan gecorrigeerd voor verschillen in waarde tussen woonkavels en bedrijventerreinen en voor warme en koude gronden en bedrijventerreinen.

Waardebepaling subcategorie overige ongebouwde onroerende zaken

De subcategorie overige ongebouwde onroerende zaken is een restcategorie waartoe alle ongebouwde onroerende zaken behoren die niet in een van de voorgaande subcategorieën zijn onder te brengen, zoals onder andere volkstuinen, begraafplaatsen, openbare parken en plantsoenen en recreatie- en sportterreinen behoren, voor zover zij althans niet op grond van artikel 118, tweede lid van de wet deel uitmaken van een gebouwd eigendom. Om redenen van eenvoud heeft de wetgever ervoor gekozen om voor de gemiddelde waarde per hectare aan te sluiten bij de gemiddelde waarde per hectare van de agrarische gronden in het gebied van het waterschap.

Waardebepaling categorie natuurterreinen

Natuurterreinen vormen voor de kostentoedeling en de belastingheffing een aparte categorie. Natuurterreinen zijn in artikel 116, onderdeel c van de Waterschapswet gedefinieerd als ongebouwde onroerende zaken waarvan de inrichting en het beheer geheel of nagenoeg geheel en duurzaam zijn afgestemd op het behoud of de ontwikkeling van natuur. Onder natuurterreinen worden mede verstaan bossen en open wateren met een oppervlakte van tenminste één hectare. Tot de categorie natuurterreinen behoren onder andere heidevelden, moerassen, zandverstuivingen en duingebieden. In de regel zullen stadsparken, plantsoenen en dergelijk vanwege hun recreatieve functie niet als natuurgebied kunnen worden aangemerkt.

Bij open wateren moet worden gedacht aan vennen, meren, plassen en daarmee vergelijkbare wateren met een open en weids karakter.

De feitelijke situatie (en niet de toekomstige situatie of een situatie volgens het bestemmingsplan) bepaalt dus of sprake is van een natuurterrein.

De gemiddelde waarde per hectare van natuurterreinen is in artikel 6.9, tweede lid van het Waterschapsbesluit gesteld op 20% van de gemiddelde waarde per hectare van de agrarische gronden in het gebied van het waterschap.

Waardebepaling categorie gebouwde onroerende zaken

Voor het bepalen van de waarde van de gebouwde onroerende zaken moet worden aangesloten bij de WOZ-waarden, zoals deze door de gemeenten zijn vastgesteld. Wat onder een gebouwd object moet worden verstaan, is in artikel 118, eerste en tweede lid van de Waterschapswet geregeld. Op grond van deze regeling wordt een samenstel van ongebouwde en gebouwde onroerende zaken als één gebouwde onroerende zaak aangemerkt. Het ongebouwde eigendom verliest in deze gevallen als het ware dus zijn ongebouwde karakter en wordt samen met het gebouwde object als één gebouwde onroerende zaak.

Als het gebouwde eigendom echter een object is waarvoor de gemeente op basis van artikel 18, vierde lid, Wet WOZ in combinatie met de Uitvoeringsregeling uitgezonderde objecten Wet WOZ, geen waarde behoeft vast te stellen, dan vormt dit ongebouwde eigendom geen samenstel met een gebouwde eigendom. In deze gevallen blijft het ongebouwde eigendom dus gewoon ongebouwd.

Waardebepaling en waardepeildatum

Het tweede lid van artikel 6.11, eerste lid van het Waterschapsbesluit bepaalt zowel voor de categorie ongebouwde onroerende zaken als voor de categorie natuurterreinen met zoveel worden dat de waardebepaling plaatsvindt naar de hoedanigheid en de staat van deze onroerende zaken op de waardepeildatum. Voor gebouwde onroerende zaken vloeit dit voorschrift als rechtstreeks voor uit de Wet WOZ.

In het derde lid van artikel 2 is de waardepeildatum vastgesteld op 1 januari 2022. In het algemene deel van de toelichting is hierop al nader ingegaan.

Artikel 3 Kosten van kwijschelding en van de verkiezingen

De mogelijkheid om kosten rechtstreeks aan de betrokken categorieën toe te delen, is in de Memorie van Toelichting bij de Wet tot wijziging van enige bepalingen van de Waterschapswet (TK 199801999, 26 235, nr.3), als volgt toegelicht:

“ Een concreet probleem vormt de kostentoedeling binnen waterschappen wier gebied zich voor een substantieel deel uitstrekt over stedelijk gebied, met als gevolg dat het aantal omslagplichtigen respectievelijk kiesgerechtigden in verband met het aantal woonruimten en ingezetenen aanmerkelijk groter is dan dat van de gerechtigden tot het ongebouwd. Dit betekent dat bij een aantal waterschappen de uitkomst van de toedeling van het kostenaandeel aan categorieën van belanghebbenden nogal ver afstaat van de per categorie daadwerkelijk veroorzaakte en deswege te maken kosten. Dit verschijnsel doet zich voor bij de kosten van heffing en invordering en bij kosten van het houden van verkiezingen.”

Kwijscheldingskosten

Op basis van de Memorie van Toelichting kunnen ook kwijscheldingskosten tot kosten van heffing en invordering worden gerekend. Kwijscheldingskosten zijn de gederfde inkomsten (oninbare vorderingen of gedeelten ervan) als gevolg van verleende kwijschelding. Omdat alleen ingezetenen voor kwijschelding van de watersysteemheffing in aanmerking komen, kunnen de kwijscheldingskosten – voor zover zij betrekking hebben op het watersysteembeheer - rechtstreeks aan de categorie ingezetenen in rekening worden gebracht.

Artikelen 4, 5 en 6 Tariefdifferentiatie

Het algemeen bestuur kan in een aantal gevallen besluiten om de belastingtarieven zoals die voor de categorieën ongebouwd, natuurterreinen en gebouwd zijn vastgesteld, te differentiëren, dat wil zeggen: hoger of lager vast te stellen. De gevallen waarin tariefdifferentiatie is toegestaan, zijn in de Waterschapswet (artikel 122) met zoveel woorden genoemd. Ook de mate waarin tarieven kunnen worden gedifferentieerd is in de wet geregeld. De hoofdregel die uit artikel 121, eerste lid, onderdelen b, c en d van de Waterschapswet voortvloeit is dat het tarief van de belasting per eenheid van de heffingsmaatstaf gelijk is. Op grond van deze hoofdregel dient dus sprake te zijn van een gelijk tarief per hectare voor de onroerende zaken die tot de categorie ongebouwd behoren, een gelijk tarief per hectare voor de onroerende zaken die tot de categorie natuurterreinen behoren, en een gelijk percentage van de WOZ waarde voor alle onroerende zaken die tot de categorie gebouwd behoren. De bepalingen over de tariefdifferentiatie maken het mogelijk om van deze hoofdregel af te wijken. Indien tariefdifferentiatie wordt toegepast, zal bij de betreffende belastingcategorieën dus geen sprake meer zijn van gelijke tarieven.

Tariefdifferentiatie moet in de kostentoedelingsverordening worden geregeld, zowel de situatie waarin tariefdifferentiatie zal plaatsvinden als de mate waarin dit zal geschieden. Voor welke percentages in specifieke gevallen precies wordt gekozen behoort tot de bestuurlijke vrijheid van het waterschap.

Bij de wijziging van het financieringsstelsel van de waterschappen is het streven naar vereenvoudiging, transparantie en fiscale robuustheid een nadrukkelijke doelstelling geweest. Met het oog hierop is terughoudend gebruik gemaakt van de mogelijkheden van tariefdifferentiatie. Benutting van alle (cumulatieve) mogelijkheden van tariefdifferentiatie zou namelijk gemakkelijk tot de vaststelling van een (zeer) complexe tarievenstructuur kunnen leiden. Dit kan de wetgever in het licht van het streven naar vereenvoudiging van het belastingstelsel moeilijk voor ogen hebben gehad. Tariefdifferentiatie zou naar de opvatting van de wetgever immers een uitzondering moeten blijven. Een gedetailleerd systeem van tarieven binnen de categorieën ongebouwd en natuur staat ook in geen verhouding tot het relatief beperkte aandeel in de kosten van de zorg voor het watersysteem dat door deze categorieën moet worden opgebracht.

Artikel 4 Tariefdifferentiatie voor buitendijkse gebieden

Het buitendijks, gelegen in het winterbed van de Vecht, heeft een gering belang bij de uitoefening van het watersysteembeheer door het waterschap. Het waterschap beschikt voor deze gronden niet over middelen om in relatief frequente omstandigheden droogte of juist inundatie te bestrijden.

De taakuitoefening beperkt zich, enkele kleine bemalen gebiedjes daargelaten, voornamelijk tot toezicht. Een tariefdifferentiatie (dat wil zeggen een korting) voor gebouwde en ongebouwde onroerende zaken (niet zijnde natuurterreinen) in het winterbed is gewenst. Gezien het grote verschil in taakuitoefening met het binnendijkse gebied is gekozen voor de maximale differentiatie van 75%.

Artikel 5 Tariefdifferentiatie voor waterbergingsgebieden

Het aantal waterbergingsgebieden is weliswaar beperkt maar toch is gekozen voor een gedifferentieerd tarief voor deze gebieden. Van een tariefsverlaging voor waterbergingsgebieden moet een financiële prikkel uitgaan voor het realiseren van waterberging. Omdat waterberging in het bijzonder de ongebouwde onroerende zaken betreft, is de tariefdifferentiatie ook alleen op de ongebouwde onroerende zaken van toepassing.

Artikel 6 Tariefdifferentiatie voor verharde openbare wegen

Bij verharde openbare wegen is sprake van verharde oppervlakten die een hogere piekafvoer kunnen veroorzaken, waardoor mogelijk een relatief grote capaciteit van het watersysteem wordt gevraagd. Wegen vormen daarnaast één van de belangrijkste bronnen van diffuse verontreiniging.

Wegen zijn een belangrijke factor bij het bepalen van de totale economische waarde en dus het kostenaandeel ongebouwd. De hoge economische waarde van wegen leidt derhalve tot een stijging van de lastendruk voor ongebouwd. Deze stijging kan worden beperkt door het tarief voor wegen te verhogen met maximaal 100%. Het hoge beschermd economisch belang van wegen maken kan een tariefsverdubbeling rechtvaardigen.

Artikel 7 Cumulatie van tariefdifferentiatie

Ingevolge artikel 122, vierde lid van de Waterschapswet kunnen de tariefdifferentiaties van het eerste, tweede en derde lid van dat artikel naast elkaar worden toegepast. Deze zogenaamde cumulatie van tariefdifferentiatie is een bevoegdheid van het waterschap en niet een verplichting.

Voor de situatie van een openbare verharde weg in een waterbergingsgebied regelt dit artikel een cumulatie van gedifferentieerde tarieven. Het tarief voor de ondergrond van de weg is hierbij bepalend voor de toepassing van het gedifferentieerde tarief voor openbare verharde wegen. Dit betekent dat voor de oppervlakte van de weg het 25% tarief van het waterbergingsgebied geldt, en dat dit wordt gehanteerd als basis voor de berekening van het gedifferentieerde wegentarief. Per saldo bedraagt het tarief voor openbare verharde wegen in waterbergingsgebieden derhalve 50% van het tarief voor ongebouwde onroerende zaken.

Artikel 8 Inwerkingtreding, overgangsbepaling en citeertitel

Eerste lid

Dit lid bepaalt dat de kostentoedelingsverordening die tot nu toe heeft gegolden, wordt ingetrokken met ingang van het belastingjaar dat aanvangt op 1 januari 2024. De oude verordening blijft gelden voor de belastingjaren waarvoor zij heeft gegolden.

Tweede lid

Op grond van artikel 73, eerste lid van de Waterschapswet verbinden besluiten van het waterschap die algemeen verbindende regels inhouden, niet dan wanneer zij zijn bekendgemaakt. Deze regel is ook op de kostentoedelingsverordening van toepassing. De bekendgemaakte besluiten treden conform artikel 74 van de Waterschapswet in werking met ingang van de achtste dag na die van de bekendmaking, tenzij in deze besluiten een ander tijdstip is aangewezen. In het onderhavige geval is gekozen voor de eerste dag na de bekendmaking.

Derde lid

De onderhavige kostentoedelingsverordening wordt voor het eerst toegepast op het belastingjaar dat op 1 januari 2024 aanvangt. Om verwarring en misverstanden te voorkomen is dit jaartal opgenomen als onderdeel van de citeertitel.